

**Stichting
EHS**

Jaarverslag 2018

Stichting Elektrohypersensitiviteit (EHS)
Statutair gevestigd te Hoofddorp

info@stichtingEHS.nl

Bankrekening: NL83 INGB 0003478207
BIC: INGBNL2A
KvK: 09167685
www.stichtingEHS.nl

Inhoudsopgave:

Inleiding	3
Stichting EHS	3
Organisatie	3
Verwezenlijking doelstelling	3
Activiteiten in 2018	5
Inleiding	5
16 ^e Landelijke contactdag	5
Politiek	5
Ondersteuning EHS-ers	6
Informatielijn 0900-9266.....	6
Publiekscommunicatie	7
Nationale samenwerking.....	7
Europese samenwerking.....	7
Regionale contactdagen	7
Financieel jaarrapport 2018	9
Balans per 31 december 2018	10
Staat van baten en lasten	11
Toelichting algemeen.....	12
Toelichting op de balans 2018	13
Toelichting op de staat van baten en lasten 2018	14

INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting Elektrohypersensitiviteit (EHS) voor het jaar 2018.

STICHTING EHS

De stichting EHS is opgericht op 23 januari 2007 bij akte en ingeschreven bij de kamer van Koophandel onder nummer 09167685.

EHS is het verschijnsel dat mensen last hebben van sommige stralingsfrequenties van apparaten waarbij zij gezondheidsproblemen vertonen. De gezondheidsklachten zijn divers echter per individu kenmerkend bij blootstelling aan de specifieke stralingsfrequenties waarvoor ze gevoelig zijn. Daarbij geldt 'stralingsbelasting weg, klacht(en) weg'.

De stichting heeft als missie "Mensen leren omgaan met elektromagnetische velden".

Realisatie van deze missie vindt plaats op drie verschillende werkgebieden: kennis en informatie, belangenbehartiging en individuele ondersteuning.

Organisatie

Het bestuur wordt gevormd door 4 personen:

Voorzitter	R. van der Boom
Secretaris	I. van der Klaauw
Penningmeester	M. Schumacher
Leden	J. Timmer

Naast het bestuur zijn ca 30 vrijwilligers verbonden met stichting EHS. De vrijwilligers zijn op verschillende deelgebieden actief.

De stichting is statutair gevestigd aan de Louisahoeve 57, 2131 MP in Hoofddorp.

De stichting heeft geen winstoogmerk. Bestuurders ontvangen geen beloning.

Het vermogen van de stichting EHS wordt gevormd door:

- subsidies, donaties, schenkingen en legaten
- opbrengsten uit activiteiten (lezingen, nieuwsbrieven, advertenties).

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Per 1 januari 2008 heeft de stichting de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling). De ANBI-status geeft een aantal belastingvoordelen, zo mogen donateurs en vrijwilligers onder bepaalde voorwaarden hun giften van de inkomsten- of vennootschapsbelasting aftrekken.

Verwezenlijking doelstelling

Het doel van de stichting EHS wordt op de volgende wijze verwezenlijkt:

- 1) Informatie geven over EHS aan individuele personen, groepen, bedrijven, overheden e.a.
- 2) Elektro-overgevoelige personen ondersteunen in hun streven naar elektromagnetisch schone woon- en werkomstandigheden.
- 3) Belangenbehartiging door inspreken in politieke gremia en participeren in landelijke discussiegroepen en overlegorganen. Voorts door samenwerken met andere organisaties die de bewustwording van de risico's van EMV willen vergroten.
- 4) Het doen of bevorderen van onderzoek naar probleem veroorzakende apparaten en installaties en naar de wijze waarop gezondheidsklachten bij elektro-overgevoeligen tot uiting komen.

Voor een aantal specifieke werkzaamheden wordt een beroep gedaan op betaalde (professionele) krachten.

Voor het uitvoeren van (huis)metingen met een daarbij behorend advies wordt verwezen naar bedrijven die daarin zijn gespecialiseerd. Met de (leden van) VEMES vindt afstemming plaats om de laatste stand van inzichten in de praktijk toe te passen en om gezamenlijke kennisontwikkeling terug te vertalen in onderzoeksvragen.

Met de afhankelijkheid van vrijwillige inzet van mensen is de continuïteit van de verschillende activiteiten sterk onderhevig aan wisselingen. Het behoud en werving van vrijwilligers is een constant punt van aandacht. De activiteiten dienen steeds afgestemd te worden op de beschikbare capaciteit aan vrijwilligers.

ACTIVITEITEN IN 2018

Inleiding

We zien EHS als een vergaande consequentie van chronische stress door EMV. We constateren ook een link met veel voorkomende klachten als slapeloosheid, tinnitus, chronische vermoeidheid en burn-out. De verklaring hiervoor is door veel wetenschappers en milieu-artsen al onderschreven, namelijk dat EMV-stress geeft op celniveau, waardoor de verscheidenheid aan klachten kan ontstaan.

16^e Landelijke contactdag

Op de landelijke contactdag in het mooie dorps huis van Spijk kwam veel meer nieuwe en bestaande donateurs af dan gebruikelijk is (110). Het thema was dit jaar de ontwikkeling van de 5e Generatie mobiele communicatie.

Professor Frank Leferink gaf een boeiende presentatie over de technologie van 5G, waarin de dimensies frequentie, tijd, signaalcode en ruimte worden geïntegreerd om veel meer informatie in het signaal te kunnen stoppen. Met name de mimo technologie met stralen die de mobiele applicatie volgt, baart ons zorgen. De ontwikkeling heeft tot doel om het mogelijk te maken dat veel apparaten met elkaar gaan communiceren, met een hoge betrouwbaarheid en klein tijdsverloop. Daarmee kunnen b.v. automatisch rijdende auto's worden ondersteund. Volgens Leferink is de huidige technologie daar echter ook toe in staat en hij ziet de aandacht voor 5G vooral als een commercieel doel. Hij denkt dat 5G niet op korte termijn ingevoerd gaat worden.

Hugo Schooneveld heeft zich verdiept in de biologische gevolgen van het gebruik van veel hoger frequenties voor 5G. Deze golven zullen voornamelijk doodlopen in de huid. Hij ziet grote effecten ontstaan in de huid, omdat dit orgaan heel veel functies herbergt, die extra geraakt zullen worden. De ICNIRP gaat waarschijnlijk adviseren om tweemaal zoveel straling van deze hoge frequenties te gaan toestaan. Een meer dan zorgelijke ontwikkeling.

De middag was gericht op samenwerking van organisaties. De discussie, onder leiding van Jos Wilbrink toonde dat er behoefte is aan samenwerking, waarbij de deelnemende organisaties hun eigen karakter blijven behouden. De samenwerking heeft in 2018 geleid tot de lancering van de gemeenschappelijke website "Eerlijk over Straling".

Op deze landelijke contactdag is ook het nieuwe logo van de Stichting onthult.

Politiek

Doelstelling van de contacten met de politiek is EHS onder de aandacht brengen, zodat een ander beleid van de regering gaat ontstaan. Op dit moment is iedere beweging in dit dossier winst. Ons uiteindelijke doel is erkenning dat mensen ziek kunnen worden van EMV (laagfrequent en hoogfrequent) en dat de regelgeving daarop wordt aangepast.

We voorzien de volgende stappen in de ontwikkeling van de politiek:

- Beweging in het dossier;
- Voorzorgsmaatregelen, voorafgaande aan geaccepteerde wetenschappelijke aanwijzingen;
- Erkenning van EHS en elektrostress.
- Aanpassing van regelgeving, zo mogelijk op basis van wetenschappelijke aanwijzingen of bewijzen;

De aanpak

Aanpak zal pragmatisch zijn afhankelijk van de gelegenheden die zich voordoen. Op dit moment wordt overlegd met een enkele politieke partij en zoeken we naar contacten met andere politieke partijen. Op enig moment zal het ook wenselijk/mogelijk zijn om met productiebedrijven, energiemaatschappijen en telecomproviders te overleggen.

Waar mogelijk zal worden samengewerkt met andere maatschappelijke organisaties.

Richting Kennisplatform EMV&G

Doelstelling is, dat het Kennisplatform (KPF) de samenleving gaat voorlichten over de gezondheidsrisico's van EMF.

We zijn meer dan teleurgesteld in de voortgang die door dit KPF wordt geboekt. De samenwerking staat op een laag pitje. Omdat op een zeer laat moment het KPF alsnog de lang geleden gegeven toezegging schoorvoetend is gaan invullen voor ondersteuning van onze informatielijn, is het contact niet geheel verbroken.

Hernieuwde participatie in de klankbordgroep heeft alleen zin wanneer de houding van het KPF veranderd en stappen worden gezet die leiden tot een meer evenwichtige visie op EHS en/of elektrostress in het algemeen.

Ondersteuning EHS-ers

Doel is om mensen die EHS zijn geworden te helpen met informatie, zodat ze de situatie voor zichzelf en hun omgeving voor hen weer acceptabel kunnen maken.

We hebben de volgende vormen:

- Website met informatie
- Telefonische informatielijn voor persoonlijk gerichte informatie
- Sociale Contactlijn
- Landelijke Contactdagen
- Regionale Contactdagen

Informatielijn 0900-9266

We hebben een begin gemaakt met het geven van een betere ondersteuning van de mensen die de telefonische informatielijn bemannen. We richten ons op een professionalisering van deze telefoondienst. Dat is belangrijk, zodat de vrijwilligers die de lijn bemannen mentaal sterk en gezond blijven ondanks de soms schrijnende situaties waarin de bellers zich bevinden. Verder willen we dat

de informatie die gegeven wordt effectief kan zijn om de bellers daadwerkelijk te ondersteunen. Dit jaar wordt ook een evaluatie uitgevoerd van de informatielijn, in samenwerking met de GGD. Voor de kosten die daaraan zijn verbonden is subsidie ontvangen via de GGD. Zie verder de financiële verantwoording.

Publiekscommunicatie

Doel is om bij gebrek aan behoorlijke voorlichting van de overheid, mensen die daarvoor open staan voor te lichten over EHS en elektrostress. Voor mensen met EHS is het belangrijk om te begrijpen waar ze aan leiden en wat ze daaraan kunnen doen. Tevens is het voor EHS-ers van belang dat hun sociale omgeving onderkent dat EHS en elektrostress bestaan en wat dat betekent.

Wanneer voldoende mensen de risico's onderkennen, ontstaat ook een betere situatie in de politiek om effectieve maatregelen te treffen.

De belangrijkste middelen zijn de website 'stichting EHS', de website 'eerlijk over straling' (nog te ontwikkelen) het EHS-bulletin, de EHS nieuwsbrieven, diverse folders.

Met de communicatiegroep hebben we geprobeerd om een team samen te stellen die activiteiten kan uitvoeren. Dat leidde tot veel discussie over beleid, maar tot weinig daadwerkelijke activiteiten. Daarom wordt nu gekozen voor de selectie van activiteiten door het bestuur/bestuursleden die daar dan mensen bij zoeken om dingen te doen.

De belangrijkste organisatievorm hiervoor is momenteel de redactie van het bulletin/website.

Nationale samenwerking

De aanzet voor samenwerking met andere partijen op landelijk niveau is tijdens de Landelijke Contact Dag 2018 gemaakt. De richting en werkwijzen moet nog nader worden bepaald. In ieder geval wordt om een praktische benadering gevraagd, met een minimale bestuurlijke last.

We willen de samenwerking in fasen opzetten en stapsgewijs verbreden.

Een gezamenlijke website (Eerlijk over straling) zal een pakket aan informatie moeten gaan bevatten die ondersteuning kan bieden aan de lokale activiteiten.

Verder informatie aan het algemeen publiek over gezondheidsrisico's van straling: degelijke informatie met een aantrekkelijk vormgeving.

Europese samenwerking

Doel van deze samenwerking is samen sterk te staan. Veel regelgeving die elektrostress bevordert, wordt door Brussel uitgevaardigd. Gezamenlijke acties hebben veel betere slagingskansen op EU-niveau dan acties vanuit één land.

Kennisontwikkeling kan beter in beeld komen door gebruik te maken van hetgeen door onze collegae in Europa en op de wereld wordt onderkend.

Regionale contactdagen

Er waren in 2018 ook weer regio's actief om lotgenoten in hun buurt met elkaar in contact te laten komen. De belangstelling is wisselend en lijkt samen te

hangen met het thema dat centraal staat. Er komen wel steeds nieuwe mensen bij die zich aanmelden.

FINANCIËEL JAARRAPPORT 2018

Het financieel verslag, bestaande uit de balans en de staat van baten en lasten geeft inzicht in de vermogenspositie van de stichting en het resultaat over 2018.

De stichting is statutair verplicht jaarlijks een financieel verslag op te stellen.

Het verslag is zo nauwkeurig mogelijk ingericht volgens de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen (Richtlijn FW) van het CBF. De richtlijn is uit praktische overwegingen niet op alle punten gevolgd.

Stichting EHS is niet in het bezit van het CBF-keurmerk. Reden hiervoor zijn de hoge kosten voor verwerving van het keurmerk.

Als kleine fondsenwervende stichting is het mogelijk een verklaring van geen bezwaar bij het CBF aan te vragen. Ook daar zijn echter naar verhouding hoge kosten mee verbonden. Het bestuur heeft geconcludeerd dat de kosten voor het 'keurmerk' of de 'verklaring van geen bezwaar' een te zwaar beslag op de begroting leggen.

Het rapport is opgesteld door de penningmeester en gecontroleerd door een bestuurslid. Gezien de beperkte geldelijke middelen van de stichting heeft het bestuur besloten de komende jaren geen controle door een externe deskundige te laten verrichten.

In de toekomst wordt dit elk jaar opnieuw bekeken aan de hand van de actuele financiële mogelijkheden.

Balans per 31 december 2018

(in euro's)

	31-dec-18		31-dec-17		31-dec-16	
Activa						
materiele vaste activa	1		1		1	
vorderingen en overlopende activa	8.592		168		632	
liquide middelen	25.293		2.167		7.421	
		+		+		+
totaal	33.886		2.336		8.054	
Passiva						
continuïteitsreserve	1.800		1.800		1.800	
herbestedingsreserve	7.893		311		3.638	
Projectreservering	12.800					
Overlopende passiva	11.393		225		2.616	
		+		+		+
totaal	33.886		2.336		8.054	

Staat van baten en lasten

(in euro's)

	2018	2017	Mutatie tov vorig jaar	begroot 2018
Baten				
donaties/abbonement	7.442	6.956	486	7.300
Verkoop advertenties EHS Bulletin	56	896	-840	960
lezingen/presentatie/bijdragen aan derden	0		0	0
projectsubsidie	33.015 +		33.015 +	
som der baten	40.513	7.852	32.661	8.260
			0	
			0	
Lasten				
Publicaties: nieuwsbrief, folders	1.745	3.012	-1.267	4.300
Bestuurskosten	190	248	-58	680
Algemene kosten	1.007	1.365	-357	1.160
Investerings/afschrijvingen	0	0	0	0
Projecten en activiteiten	17.188	3.348	13.840	2.120
Fondsenwerving	0 +	0	0 +	0
som der lasten	20.130	7.973	12.157	8.260
Resultaat	20.382	-122	20.504	0

Resultaatbestemming

toevoeging/onttrekking aan:

	2018	2017
herbestedingsreserve	7582	-122
projectreservering	12800	0
continuïteitsreserve	0 +	0
	<u>20.382</u>	<u>-122</u>

kentallen fondswerving

kosten stichting/opbrengsten	3%	21%
besteding aan doelstelling/opbrengsten	97% +	79%
	<u>100%</u>	<u>100%</u>

Toelichting algemeen

Grondslagen voor financiële verslaglegging

Waardering heeft plaatsgevonden tegen nominale waarden, tenzij anders is vermeld.

Uitgangspunt voor de waardering vormen de historische kostprijzen; uitgangspunt voor de bepaling van het resultaat, de historische kosten.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de daarmee samenhangende lasten over het verslagjaar, rekening houdend met de gehanteerde grondslagen van waarderingen en resultaatbepaling.

Alle bedragen luiden in euro's.

Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde minus de afschrijvingen. De afschrijvingen zijn lineair en de volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- (Computer)apparatuur en programmatuur 33%
- Inventaris/kantooruitrusting: 20%.

Alle materiële vaste activa zijn benodigd voor de bedrijfsvoering. Daartoe wordt, conform de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen, een bedrag gelijk aan de boekwaarde als bestemmingsreserve Fonds Activa Bedrijfsvoering aangehouden.

Besteedbaar vermogen

Het besteedbaar vermogen omvat schenkingen, legaten en erfstellingen en donaties evenals andere verkrijgingen. Het besteedbaar vermogen wordt deels toegerekend aan een bestedingsreserve en deels aan een continuïteitsreserve. De continuïteitsreserve bestaat uit dat deel van het vermogen dat door het bestuur is afgezonderd voor een specifiek doel, namelijk de waarborging van de continuïteit van de activiteiten van de stichting. De bestedingsreserve wordt ingezet voor realisering van de doelstellingen van de stichting.

Overige activa en schulden

De overige activa en schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders is aangegeven in deze toelichting. Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Baten uit eigen fondsenwerving worden in de resultatenrekening opgenomen op het moment van ontvangst. Een correctie wordt toegepast voor donaties die duidelijk betrekking hebben op een volgend jaar, in dit geval 2018. Deze correctie is opgenomen als 'kortlopende schuld'. Baten uit nalatenschappen

worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Te ontvangen subsidies worden verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidie zal worden ontvangen.

Lasten

Kosten worden systematisch toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en kosten eigen organisatie. Te verstrekken subsidies worden verantwoord op het moment dat de subsidie daadwerkelijk is verstrekt.

Toelichting op de balans 2018

Liquide middelen

Betreft het saldo van de bankrekeningen per ultimo van het jaar. De betalingen en ontvangsten lopen via een rekening bij de ING-bank.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is onveranderd gebleven. Deze wordt zo voldoende geacht.

Bestedingsreserve

Het positief saldo van de som van baten en lasten is verdisconteerd in een evenredige opbouw van de bestedingsreserve. Een deel van het positief saldo is gelabeld aan projectuitgaven in 2019. De projectuitgaven voor het onderzoek zijn vooraf gedeclareerd om geen financieel risico te lopen.

Overlopende passiva

Deze post bevat donaties voor 2019 die ontvangen zijn in december 2018. Deze donaties zijn te beschouwen als bijdragen voor 2019 en zijn daarom als vooruit ontvangen opbrengsten opgenomen. De post is relatief hoog vanwege enkele grote bedragen die we ontvingen van donateurs.

Vorderingen en overlopende activa

Deze post bestaat uit nog niet ontvangen gelden voor advertenties en een nog niet ontvangen declaratie voor de vergoeding van kosten voor het onderzoek naar de infolijn.

Materiele vaste activa

In 2010 is meetapparatuur aangeschaft. De investering is in 2010 in één keer afgeschreven. De post materiele vaste activa geeft de resterende boekwaarde aan van de apparatuur.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2018

Baten

De post donaties laat ook dit jaar weer een behoorlijke toename zien ten opzichte van de begroting. Veel mensen doneren een extra bijdrage, dit jaar waren er meerdere grote donaties.

Het aantal donateurs dat gebruik maakt van de ANBI-faciliteiten om belastingvrij te schenken neemt toe. Een positieve ontwikkeling aangezien deze baten zeer welkom zijn en zich prima laten begroten.

Voor onderzoek naar de infolijn is door ZonMW subsidie verstrekt aan de GGD. Stichting EHS nam deel in het onderzoek, de kosten die ten behoeve van het onderzoek zijn gemaakt, zijn door de GGD vergoed op basis van periodieke declaraties. Voor het deel van de kosten dat in 2019 verrekend wordt is een projectreservering gedaan.

Lasten

De lasten voor het onderzoek naar de infolijn vormen dit jaar de grootste uitgavenpost.

Voor het telefoonteam is ook in 2018 een aantal trainingen verzorgd zodat zij beter mensen te woord kunnen staan en in kunnen spelen op de soms zware problematiek waarmee ze geconfronteerd worden. Het telefoonteam is ook op technisch gebied bijgeschoold.

Resultaat

Als resultaat van de baten en de lasten rest een flink positief saldo. Het positief saldo is ten bate van de herbestedingsreserve gebracht met aftrek van verplichtingen in het kader van het ZONMW-onderzoek. Deze verplichtingen zijn in een projectreservering ondergebracht.

Verantwoording bestedingen

Van alle opbrengsten in 2018 is 97% besteed ter ondersteuning van de doelstellingen van de stichting EHS, 3% is besteed aan kosten van de stichting zelf inclusief fondsenwerving. Uitgangspunt daarbij is dat de bestedingsreserve steeds ten nutte van de doelstelling ingezet wordt.

Aan fondsenwerving zijn geen specifieke kosten gelabeld. Via het geven van ondersteuning en voorlichting en de toezending van het EHS Bulletin vindt op een meer indirecte wijze tevens fondsenwerving en donateurswerving plaats.

De Richtlijn Fondsenwerving van het CBF maakt onderscheid tussen kosten die gemaakt worden om gelden te werven en kosten die worden gemaakt om deze gelden uit te geven. Volgens deze richtlijnen mogen de kosten voor fondsenwerving en beheerskosten van de stichting niet meer bedragen dan 25% van het ontvangen donatiebedrag. Met het bovengenoemde percentage van 3% wordt ruimschoots voldaan aan de richtlijn.